

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-46-8>

УДК 339.565

Капітанець Світлана Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач відділу митної та економічної безпеки
Науково-дослідного інституту фінансової політики,
Державний податковий університет (м. Ірпінь)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0693-5889>

Фрадинський Олександр Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник,
завідувач відділу розвитку митної справи
Науково-дослідного інституту фінансової політики,
Державний податковий університет (м. Ірпінь)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9093-5026>

Шкуренко Наталія Григорівна

науковий співробітник відділу митної та економічної безпеки
Науково-дослідного інституту фінансової політики,
Державний податковий університет (м. Ірпінь)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9640-746X>

Kapitanets Svitlana, Fradynskiy Oleksandr, Shkurenko Nataliia
State Tax University

**БОРГ ТА МЕХАНІЗМ ГАРАНТУВАННЯ ЙОГО ПОГАШЕННЯ
В РАМКАХ КОНВЕНЦІЇ ПРО ПРОЦЕДУРУ
СПІЛЬНОГО ТРАНЗИТУ****DEBT AND MECHANISM OF GUARANTING
ITS REDEMPTION WITHIN THE FRAMEWORK
OF THE CONVENTION ON THE COMMON TRANSIT PROCEDURE**

Анотація. У статті розкрито сутність і природу боргу, що виникає під час здійснення операцій процедури спільного транзиту. Вивчено причини виникнення боргу та особливості ідентифікації боржника. Також досліджено механізм забезпечення сплати (гарантій) боргу. З'ясовано, що механізм гарантування сплати боргу, який може виникнути під час здійснення операцій спільного транзиту врегульований Конвенцією про процедуру спільного транзиту від 25 травня 1987 року. У його основу покладено принципи страхування, за яким ризику несплати митних платежів та погашення боргу бере на себе третя сторона – гарант. На даний час в Україні є 14 таких вітчизняних гарантів – 8 страхових компаній та 6 банківських установ. Основу їх діяльності із забезпечення операцій із процедури спільного транзиту складає надання індивідуальних та загальних ліцензій, які мають характерні особливості застосування, прописані у міжнародних та вітчизняних нормативно-правових актах. В науковому плані набули подальшого розвитку дослідження теоретичних аспектів вивчення поняття боргу в митній справі та вивчення процесів щодо його погашення в процесі здійснення процедури спільного транзиту. В контексті практичного підходу, отримані результати можуть бути використані в процесі напрацювання пропозицій щодо концептуальних напрямів спрощення митних процедур і сплати митних платежів в Україні.

Ключові слова: митні платежі, борг, гарант, гарантія, процедура спільного транзиту, NCTS.

Summary. The essence and nature of the debt that arises during operations of the common transit procedure reveals in the paper. The causes of the debt, the terms of its repayment, and features of the debtor's identification studied. The analysis of the essence of the debt in the context of the common transit procedure indicated the importance of clearly distinguishing the concepts of "customs debt" and "debt" by introducing the concept of "customs debt" into the customs legislation. The variability of factors affecting the nature of the debt indicate the need for further study of the issue of place the occurrence of debt. The problem of collection deserves special attention, namely the provision of collection in each country in accordance with the requirements specified in Article 3 of the Convention, which are offered in other countries. The mechanism for ensuring the payment of debt (guarantees) was also inves-

tigated. It was found that the mechanism of guaranteeing the payment of debt, which may arise during the implementation of common transit operations, is regulated by the Convention on the procedure of common transit dated May 25, 1987. It is based on the principle of insurance, according to which the risks of non-payment of customs payments and debt repayment are assumed by a third party – the guarantor. Currently, there are 14 such domestic guarantors in Ukraine – 8 insurance companies and 6 banking institutions. The basis of their activity to ensure operations of the common transit procedure is the provision of individual and general licenses, which have characteristic features of application prescribed in international and domestic regulatory legal acts. Scientifically, the study of the theoretical aspects of the study of the concept of debt in customs affairs and the study of the processes of its repayment during the implementation of the common transit procedure have gained further development. In the context of a practical approach, the obtained results can be used in the process of developing proposals for conceptual directions for the simplification of customs procedures and the payment of customs payments in Ukraine.

Keywords: customs payments, debt, guarantor, guarantee, common transit procedure, NCTS.

Постановка проблеми. Одним із кроків євроінтеграційного поступу митного спрямування стали приєднання у жовтні 2022 року України до Конвенції про процедуру спільного транзиту (далі – Конвенція), яка базується на транзитній системі ЄС, та початок міжнародного застосування Нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS). Україну прийнято до спільноти 36 країн-учасниць Конвенції. Наразі Конвенція сприймається як частина національного митного законодавства, а Порядок реалізації її положень затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.10.2022 № 325 [1]. Постійно триває робота з удосконалення правової, інформаційно-технічної та методичної складових процедури спільного транзиту, що забезпечує належність її розвитку. Зокрема, у процесі вирішення знаходяться питання збільшення кількості операцій у системі спільного транзиту, надання авторизацій і спрощень, впровадження NCTS Фаза 5 та тестування системи, підготовки до запровадження NCTS Фаза 6, розробки CDS (Customs Decisions System), оновлення методичних рекомендацій для компаній щодо внесення відомостей до транзитних декларацій з урахуванням особливостей NCTS Фаза 5. Здійснено оновлення методичних рекомендацій для авторизованих вантажовідправників та авторизованих вантажоодержувачів. У перспективі створення на базі Служби підтримки з питань спільного транзиту і NCTS, повноцінного контактного центру для взаємодії з бізнесом та посадовими особами митних органів Державної митної служби України (далі – Держмитслужба) з усіх питань митного контролю та митного оформлення. Окрім цього, важливим залишається питання щодо системи гарантування доставки вантажів і механізму стягнення боргу, що формується в разі настання законодавчо визначених подій чи обставин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання процедури спільного транзиту секторально (передумови та зарубіжний досвід впровадження, адаптація національного законодавства, застосування NCTS, Служба підтримки, взаємна адміністративна допомога в рамках Конвенції, тощо) досліджували вітчизняні науковці

та практики: Заяц В.В., Руда Т.В., Брендак А.І., Курилов В.А., Бережнюк І.Г., Капітанець С.В., Фрадинський О.А. та інші [2–6]. Поряд з цим, у науковому середовищі питання боргу, запровадження його розрахунку, встановлення загальних вимог до механізму гарантування потенційного та існуючого боргу і врегулювання процедури стягнення боргу у контексті процедури спільного транзиту є мало дослідженим.

Метою статті є дослідження сутності і природи боргу, а також забезпечення його сплати (гарантій) щодо операцій процедури спільного транзиту.

Виклад основного матеріалу дослідження. При процедурі спільного транзиту перед її суб'єктом виникає обов'язок сплатити суму імпорتنих або експортних платежів та інших зборів, що підлягають сплаті стосовно товарів, поміщених під процедуру спільного транзиту. Тобто, йдеться про борг, що може виникнути або виник щодо згаданих товарів. При цьому, забезпечення сплати боргу здійснюється через систему гарантій, про яку у нашому дослідженні згадаємо пізніше.

Для початку важливим є розмежування понять «митний борг» та «борг» у контексті процедури спільного транзиту. Аналіз низки нормативно-правових актів прямо або опосередковано пов'язаних з питанням спільного транзиту показав, що у частині з них згадуються як «митний борг» та «борг», так і «податковий борг». Проте, зупинимось на перших двох поняттях та їх тлумаченнях. Так, відповідно до пункту 4 статті 1 глави 1 розділу I «Загальні положення» Закону України від 12.09.2019 № 78-IX «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи», який втратив чинність 01.10.2022, «митний борг» визначався як обов'язок особи сплатити суму митних платежів щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту [7]. Майже ідентично у наказі Міністерства фінансів України від 07.10.2022 № 325 «Про затвердження Порядку реалізації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту» визначається «борг», а саме як «зобов'язання особи сплатити суму митних платежів, що підлягають сплаті стосовно товарів, поміщених під проце-

дуру спільного транзиту» [8]. У зв'язку з цим природно постає питання про доречність одночасно вживання терміни «митний борг» та «борг» у контексті процедури спільного транзиту.

У наказі Міністерства фінансів України від 06.04.2021 № 200 «Про деякі питання забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту» послуговується словосполученням «митний борг» [9]. У Митному кодексі України (далі – МКУ) про «митний борг» згадується один раз у доповненому згідно із Законом України від 02.10.2019 № 141-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів» пункту 6³ розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення». Серед визначень основних термінів і понять у статті 4 МКУ відсутні тлумачення понять «борг» і «митний борг» [10]. У статті 3 глави 1 розділу I Доповнення I Конвенції, ратифікованої Законом України від 30.08.2022 № 0166-2555-IX «Про приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту», «борг» означає зобов'язання особи сплатити суму імпорتنих або експортних платежів та інших зборів, що підлягають сплаті стосовно товарів, поміщених під процедуру спільного транзиту [11]. Звертаючись до митного законодавства ЄС знаходимо, що у Регламенті Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу «митний борг» трактується як зобов'язання особи сплатити суму ввізного або вивізного мита, що встановлене на визначені товари згідно з чинним митним законодавством [12]. Проте, у цьому документі ще не йдеться про процедуру спільного транзиту. Натомість у тексті Делегованого регламенту комісії (ЄС) № 2015/2446 від 28 липня 2015 року на доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 стосовно детальних правил щодо певних положень Митного кодексу Союзу про процедуру спільного транзиту вже згадується, але «борг» у контексті цієї процедури окремо не визначається [13].

Окремо слід зупинитися на питанні причини виникнення боргу та ідентифікації боржника. Так, у нашому тлумаченні та згідно зі статтею 112 глави I розділу IV Доповнення I Конвенції борг виникає у випадках [11]:

1) вилучення товарів з процедури спільного транзиту;

2) невиконання будь-якої умови поміщення товарів під процедуру спільного транзиту або недотримання вимог застосування процедури спільного транзиту.

Ситуація щодо другого випадку може трапитися під час поміщення товарів під процедуру спільного транзиту або до такого поміщення, але факти порушень не будуть виявлені до моменту вилучення

товарів з цієї процедури. Можливими прикладами невиконання зазначених у пункті 2 умов, є, зокрема, такі: товари поміщені під процедуру спільного транзиту без чинної гарантії (відкликана, анульована, тощо), референтну суму загальної гарантії або звільнення від гарантії було перевищено; не застосовано засоби ідентифікації товарів, дозвіл на використання спрощення виданий на основі невірної або неповної інформації та інше.

Погашення боргу відбувається у разі настання вищезгаданих випадків та якщо виконані такі умови [11]:

– порушення, яке призвело до виникнення боргу, не мало суттєвого впливу на належне функціонування процедури та не було спробою введення в оману;

– у подальшому були виконані всі формальності, необхідні для врегулювання ситуації з товарами;

– якщо вилучення товарів з процедури спільного транзиту або невиконання будь-якої умови, яка регулює поміщення товарів під процедуру спільного транзиту чи застосування процедури спільного транзиту, є наслідком повного знищення або невідновної втрати таких товарів, що спричинені характером товарів, непередбачуваними обставинами, форс-мажором або приписами митних органів. Зауважимо, що товари вважаються невідновно втраченими, якщо вони стають непридатними для використання будь-якою особою.

При цьому, виникає борг з моменту, коли [11]:

– товари вилучені з процедури спільного транзиту,

– виявлено невиконання чи припинення виконання умов застосування процедури спільного транзиту;

– митна декларація була прийнята для поміщення товарів під процедуру спільного транзиту, але пізніше встановлено факт невиконання будь-якої з умов, що регулює поміщення товарів під таку процедуру.

Відповідно до статті 113 глави I розділу IV Доповнення I Конвенції боржником є будь-яка особа, котра причетна до порушення умов, що регулюють поміщення товарів під процедуру спільного транзиту або застосування процедури спільного транзиту, або суб'єкт процедури спільного транзиту. Окрім цього, особа, яка надала митним органам інформацію, необхідну для оформлення митної декларації, та яка знала або повинна була б знати, що така інформація є недостовірною та призвела до виникнення боргу також є боржником. Якщо було визначено більше ніж одного боржника, відповідального за один і той же борг, вони вважаються такими, що несуть солідарну відповідальність за сплату суми боргу. Це означає, що орган, відповідальний за стягнення, може вимагати від будь-якого з боржників сплатити суму і така сплата всього або частини боргу одним з боржників погашає борг, або сплачену його частину, для всіх боржників.

Як відомо, забезпечення сплати боргу щодо операцій спільного транзиту відповідно до статей 10, 11 глави IV розділу I Доповнення I Конвенції та відповідно до пунктів 1-6 частини I статті 308 глави 44 розділу X МКУ визначається терміном «гарантія» [1].

Механізм гарантування сплати боргу в рамках Конвенції про процедуру спільного транзиту базується на вимозі до суб'єкта процедури, під яким розуміється особа, яка подає транзитну декларацію, або ж від імені якої така декларація подається, надати гарантію для забезпечення сплати боргу, який може виникнути щодо товарів, поміщених у процедуру спільного транзиту. Законодавчо встановлено 2 основні типи гарантій [11]:

– індивідуальна гарантія, що покриває одну операцію;

– загальна гарантія, що покриває декілька операцій у формі зобов'язання, наданого гарантом, у разі застосування спрощення, яке полягає у використанні загальної гарантії чи звільненні від гарантії.

Гарантом виступає третя особа, яка має осідок на території договірної сторони, де надається гарантія, та визнана митними органами, що вимагають гарантію. Гарант зазначає у своєму зобов'язанні адресу для кореспонденції або призначає особу, уповноважену на отримання документів, у кожній країні договірних сторін, залучених до операції спільного транзиту. Ще однією вимогою до гаранта є надання письмової згоди щодо сплати забезпеченої суми боргу. Зобов'язання також має покривати, в межах забезпеченої суми, суму боргу, що підлягає сплаті після перевірок, проведених митними органами. Причому останні можуть відмовити у визнанні гаранта, за умови, що його здатність забезпечити виплату суми боргу протягом встановленого строку, є сумнівною.

На сьогодні в Держмитслужбі зареєстровано 14 юридичних осіб-гарантів (NCTS): приватне акціонерне товариство «Велта», Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Перша», приватне акціонерне товариство «Страхова група «ТАС», приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Саламандра», Акціонерне товариство «ТАСКОМБАНК», Акціонерне товариство «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ІНГО», акціонерне товариство «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК», товариство з додатковою відповідальністю «Страхова компанія «ГАРДІАН», акціонерне товариство комерційний банк «ПРИВАТБАНК», акціонерне товариство «Райффайзен Банк», приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «БРОКБІЗНЕС», приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Універсальна», Акціонерне товариство «КОМІНБАНК», акціонерне товариство «АКЦІОНЕРНИЙ

БАНК «РАДАБАНК» [15]. Як видно з переліку, гарантами в Україні виступають страхові компанії (8 гарантів) та комерційні банки (6 гарантів). Головний офіс 14 гарантів знаходиться в Києві та по одному у Полтаві і Дніпрі.

Індивідуальна гарантія, повинна покривати суму боргу, який може виникнути, розраховану на основі найвищих ставок митних платежів, що застосовують до товарів такого ж типу. Індивідуальна гарантія може надаватися у формі [11]:

– грошової застави – надається відповідно до законодавства, чинного в країні відправлення, в якій вимагається гарантія. Індивідуальні гарантії у формі грошової застави, надані в одній із договірних сторін, повинні бути дійсними у всіх договірних сторонах. Вони повертаються після того, як процедура буде закрита. Якщо гарантію надано у формі грошової застави або будь-якого іншого еквівалентного засобу платежу, жодні пов'язані з цим відсотки митними органами не сплачуються;

– зобов'язання, наданого гарантом, яке подається за спеціальною формою. Таке зобов'язання зберігається в митниці гарантії (підрозділ митниці, в якій за рішенням митного органу кожної з країн подаються гарантії) протягом строку його дії. Якщо цього вимагають національні закони, підзаконні нормативно-правові акти чи адміністративні положення, або відповідно до загальноприйнятої практики, країна може дозволити, щоб це зобов'язання було надане в іншій формі, за умови, що воно матиме таку ж юридичну силу, як і зобов'язання, наведене у формі. Щодо кожного зобов'язання митниця гарантії повідомляє суб'єкту процедури наступну інформацію: референтний номер гарантії; код доступу, пов'язаний із референтним номером гарантії;

– ваучерів, які подаються за встановленою формою та зберігається в митниці гарантії протягом строку його дії. Гарант оформлює ваучери і надає їх особам, які мають намір стати суб'єктами процедури. Кожен ваучер покриває суму в розмірі 10000 євро, в межах якої гарант несе відповідальність. Строк дії ваучера складає один рік із дати видачі. Гарант надає митниці гарантії будь-яку необхідну інформацію про ваучери індивідуальної гарантії, які він видав. Щодо кожного ваучера гарант повідомляє особі, яка має намір стати суб'єктом процедури, таку інформацію: референтний номер гарантії; код доступу, пов'язаний із референтним номером гарантії. Особа, яка має намір стати суб'єктом процедури, повинна подати до митниці відправлення таку кількість ваучерів, кратну 10000 євро, що є достатньою для забезпечення загальної суми боргу, який може виникнути.

Сума загальної гарантії повинна дорівнювати референтній сумі, встановленій митницею гарантії, яка, у свою чергу, повинна відповідати сумі боргу, який може підлягати сплаті у зв'язку з

кожною операцією спільного транзиту, щодо якої подана гарантія, у період між поміщенням товарів під процедуру спільного транзиту та моментом закриття такої процедури. При цьому враховуються найвищі значення боргу, розраховані для товарів такого ж типу в країні митниці гарантії. Якщо інформація, необхідна для визначення референтної суми, відсутня в митниці гарантії, таку суму встановлюють на рівні 10000 євро для кожної транзитної операції.

Митниця гарантії встановлює референтну суму у взаємодії з суб'єктом процедури. При встановленні референтної суми митниця гарантії визначає таку суму на підставі інформації про товари, що були поміщені під процедуру спільного транзиту за попередні 12 місяців, та оцінки обсягу очікуваних операцій, відображених, зокрема, у комерційній та бухгалтерській документації суб'єкта процедури. Референтна сума може переглядатися митницею гарантії з власної ініціативи або за зверненням суб'єкта процедури та за необхідності коригуватися. Кожен суб'єкт процедури повинен забезпечити, щоб сума, яка підлягає сплаті або може підлягати сплаті, не перевищувала референтну суму.

Починаючи з дат запровадження модернізації NCTS, митні органи здійснюють моніторинг гарантії. Моніторинг референтної суми, що покриває суму боргу, яка може підлягати сплаті щодо товарів, поміщених під процедуру спільного транзиту, забезпечується за допомогою електронної системи, для кожної операції спільного транзиту на момент поміщення товарів під процедуру спільного транзиту.

Суб'єкт процедури може бути авторизований використовувати загальну гарантію зі зменшеною сумою (50 %, або 30 % референтної суми) або отримати звільнення від гарантії, при дотриманні законодавчо передбачених умов. Використання загальної гарантії та загальної гарантії зі зменшеною сумою, у тому числі звільнення від гарантії, може бути тимчасово заборонене у таких випадках: за особливих обставин; стосовно товарів, щодо яких було доведено факт вчинення шахрайства в особливо великих розмірах, пов'язаного з використанням гарантії.

На підставі авторизації митниця гарантії видає суб'єкту процедури один або декілька сертифікатів загальної гарантії, або один чи декілька сертифікатів звільнення від гарантії, щоб забезпечити йому можливість надати підтвердження загальної гарантії або звільнення від гарантії. Строк дії сертифіката загальної гарантії або сертифіката звільнення від гарантії не може перевищувати п'яти років. Однак такий строк може бути одночасно подовжений митницею гарантії на термін, що не перевищує п'яти років. Якщо митницю гарантії повідомляють про те, що такий сертифі-

кат, в результаті численних змін, не є достатньо розбірливим та може бути відхилений митницею відправлення, митниця гарантії визнає сертифікат недійсним і видає, за необхідності, новий.

Митниця гарантії у будь-який час може відкликати визнання гаранта або визнання наданого гарантом зобов'язання. Митниця гарантії повідомляє про таке відкликання гаранта та особу, яка повинна надати гарантію. Гарант може у будь-який час скасувати своє зобов'язання. Гарант повинен повідомити про таке скасування митницю гарантії. Відкликання митними органами авторизації на використання загальної гарантії або звільнення від гарантії, а також дата набрання чинності відкликанням митницею гарантії зобов'язання гаранта або дата набрання чинності скасуванням зобов'язання гарантом вносяться митницею гарантії до електронної системи для гарантії.

Із дати набрання чинності відкликанням або скасуванням, будь-який сертифікат загальної гарантії чи будь-який сертифікат звільнення від гарантії, не повинен використовуватися для поміщення товарів під процедуру спільного транзиту, а суб'єкт процедури повинен невідкладно повернути його митниці гарантії.

Щодо проблемних питань довкола гарантії, то, наприклад, за результатами моніторингу «Чесний кордон», проведеного у червні-липні 2023 року ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» у рамках реалізації проекту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю», не зважаючи на поступове збільшення використання суб'єктами ЗЕД процедури спільного транзиту, бізнес заявляє про певні складнощі, зокрема питання гарантування залишається для нього основною перешкодою [14]. На нашу думку, це, головню, пов'язано з недостатнім розумінням суб'єктами ЗЕД питань розрахунку сум гарантії та механізму гарантування сплати боргу, а отже вказує на потребу продовження активної комунікації з бізнесом шляхом інформування та роз'яснень.

Окрім цього, у пункті 1 статті 10 Загальних положень Закону № 0166-2555-IX зазначено, що процедура спільного транзиту, якщо іншого не передбачено, забезпечується гарантією, дійсною для всіх Договірних сторін Конвенції, проте, вважаємо за необхідне Україні скористатись сформульованим у підпункті (а) пункту 2 згаданої статті 10 правом Договірних сторін домовитися між собою про те, що процедура Т1 виключно на їхніх територіях звільняються від забезпечення гарантією. Партнерами українській стороні у цьому питанні доречно розглянути країни ЄС, що межують з нашою державою.

Висновки. Аналіз сутності боргу у контексті процедури спільного транзиту засвідчив, що важливим є чітке розмежування понять «митний

борг» і «борг», введення у митне законодавство поняття «митного боргу». Змінність факторів впливу на природу боргу вказують на потребу подальшого вивчення питання місця виникнення боргу. Особливої уваги заслуговує проблема стягнення, а саме – забезпечення стягнення в кожній країні за вимогами, зазначеними у статті 3 Конвенції, що виникають в іншій країні.

Дослідженням також встановлено, що механізм гарантування погашення боргів у системі міжнародних перевезень згідно Конвенції про спільний транзит базується на залученні до цього процесу третіх осіб – гарантів, які є резидентами

договірної сторони, де надається гарантія, та визнана митними органами, що вимагають гарантію. В Україні їх нараховується 14 юридичних осіб (страхових компаній та банків), які надають індивідуальні та загальні гарантії. У свою чергу, залежно від особливостей індивідуальні гарантії можуть надаватися у формі грошової застави, виданого гарантом зобов'язання та ваучерів. Загальна гарантія повинна дорівнювати референтній сумі, встановленій митницею гарантії, яка повинна відповідати сумі боргу, який може підлягати сплаті у зв'язку з кожною операцією спільного транзиту, щодо якої подана гарантія.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства фінансів України від 07.10.2022 № 325 «Про затвердження Порядку реалізації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту на території України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-22#Text> (дата звернення: 07.07.2023).
2. Заяц В.В., Титор В.Й., Курилов В.А. Процедура спільного транзиту: стратегія та стан впровадження в Україні. *Світ фінансів*. 2022. № 3 (72). С. 83–98. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1536> (дата звернення: 10.07.2023).
3. Руда Т.В. Особливості застосування процедури спільного транзиту в контексті норм міжнародного законодавства. *Інноваційна економіка*. 2022. № 1. С. 163–168. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/905> (дата звернення: 14.07.2022).
4. Фрадинський О.А. Міждержавні угоди як основа надання взаємної адміністративної допомоги митними адміністраціями. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 2 (8). URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-8-02-01/2023-8-02-01> (дата звернення: 11.07.2023).
5. Капітанець С.В., Брендак А.І. Детермінанти національного застосування Нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS). *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1431> (дата звернення: 06.07.2023).
6. Kapitanets S., Berezhniuk I. Practical aspects of improving the application of the common transit procedure in Ukraine Development of Ukraine's customs policy in the context of European integration : Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. P. 62–89.
7. Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи : Закон України від 12.09.2019 № 78-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-IX#Text> (дата звернення: 04.07.2023).
8. Наказ Міністерства фінансів України від 07.10.2022 № 325 «Про затвердження Порядку реалізації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту на території України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#n5 (дата звернення: 10.07.2023).
9. Про деякі питання забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту : Наказ Міністерства фінансів України від 06.04.2021 № 200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0648-21#Text> (дата звернення: 11.07.2023).
10. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 12.07.2023).
11. Конвенція про процедуру спільного транзиту. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#n5 (дата звернення: 17.07.2023).
12. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#n1458 (дата звернення: 15.07.2023).
13. Делегований регламент комісії (ЄС) № 2015/2446 від 28 липня 2015 року на доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 стосовно детальних правил щодо певних положень Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_028-15#Text (дата звернення: 14.07.2023).
14. Презентація результатів громадського моніторингу перетину кордону з точки зору підприємців та громадян «Наш кордон» № 4, липень 2023 року. URL: <http://tfdialogue.ier.com.ua/archives/6300> (дата звернення: 28.07.2023).
15. Контактні дані гарантів NCTS. URL: <https://customs.gov.ua/rezhim-spilnogo-tranzitu-ncts> (дата звернення: 31.07.2023).

References:

1. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.10.2022 No. 325 "Pro zatverdzhennia Poriadku realizatsii polozhen Konventsii pro protseduru spilnogo tranzytu na terytorii Ukrainy" [Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 07.10.2022 No. 325 "On approval of the Procedure for the implementation of the provisions of the Convention on the procedure of common transit on the territory of Ukraine"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-22#Text> (in Ukrainian).

2. Zaiats V.V., Tytor V.I. & Kurylov V.A. (2022) Protsedura spilnogo tranzytu: stratehiia ta stan vprovadzhennia v Ukraini [Common transit procedure: strategy and state of implementation in Ukraine]. *Svit finansiv*, vol. 3 (72), pp. 83–98. Retrieved from <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1536> (in Ukrainian)
3. Ruda T.V. (2022) Osoblyvosti zastosuvannia protsedury spilnogo tranzytu v konteksti norm mizhnarodnogo zakonodavstva [Peculiarities of the application of the common transit procedure in the context of international legislation]. *Innovatsijna Ekonomika*, no. 1. Available at: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/905> (in Ukrainian)
4. Fradynskyi O.A. (2023) Mizhderzhavni uhody yak osnova nadannia vzajemnoi administrativnoi dopomohy mytnymy administratsiiamy [Interstate agreements as a basis for providing mutual administrative assistance by customs administrations]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia*, no. 2 (8). Available at: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-8-02-01/2023-8-02-01> (in Ukrainian)
5. Kapitanets S.V. & Brendak A.I. (2022) Determinanty natsionalnogo zastosuvannia Novoi kompiuteryzovanoi tranzitnoi systemy (NCTS) [Determinants of the National applying New computerized transit system (NCTS)]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 39. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1431> (in Ukrainian)
6. Kapitanets S. & Berezhniuk I. (2023) Practical aspects of improving the application of the common transit procedure in Ukraine Development of Ukraine's customs policy in the context of European integration: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, pp. 62–89.
7. Pro rezhym spilnogo tranzytu ta zaprovadzhennia natsionalnoi elektronnoi tranzitnoi systemy: Zakon Ukrainy vid 12.09.2019 No. 78-IX [About the regime of the common transit and the introduction of the national electronic transit system: Law of Ukraine dated September 12, 2019 No. 78-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-IX#Text> (in Ukrainian)
8. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.10.2022 No. 325 "Pro zatverdzhennia Poriadku realizatsii polozhen Konventsii pro protseduru spilnogo tranzytu na terytorii Ukrainy" [Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 07.10.2022 No. 325 "On approval of the Procedure for the implementation of the provisions of the Convention on the procedure of common transit on the territory of Ukraine"]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#n5 (in Ukrainian)
9. Pro deiaki pytannia zabezpechennia splaty mytnoho borhu v rezhymy spilnogo tranzytu: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 06.04.2021 No. 200 [On some issues of ensuring the payment of customs debt in the mode of common transit: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 06.04.2021 No. 200]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0648-21#Text> (in Ukrainian)
10. Mytnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 No. 4495-VI [Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 03.13.2012 No. 4495-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (in Ukrainian)
11. Konventsiia pro protseduru spilnogo tranzytu : mizhnarodnyi dokument vid 25 travnia 1987 roku [Convention on the common transit procedure: international document of May 25, 1987]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#n5 (in Ukrainian)
12. Rehlament Yevropeiskoho Parlamentu i Rady (ES) No. 952/2013 vid 9 zhovtnia 2013 roku pro vstanovlennia Mytnoho kodeksu Soiuzu [Regulation of the European Parliament and the Council (EU) No. 952/2013 of October 9, 2013 on the establishment of the Union Customs Code]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#n1458 (in Ukrainian)
13. Delehovanyi rehlament komisii (ES) № 2015/2446 vid 28 lypnia 2015 roku na dopovnennia Rehlamentu Yevropeiskoho Parlamentu i Rady (ES) No. 952/2013 stosovno detalnykh pravyl shchodo pevnykh polozhen Mytnoho kodeksu Soiuzu [Commission Delegated Regulation (EU) No. 2015/2446 of July 28, 2015 supplementing Regulation (EU) No. 952/2013 of the European Parliament and of the Council regarding detailed rules regarding certain provisions of the Union Customs Code]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_028-15#Text (in Ukrainian)
14. Prezentatsiia rezultativ hromadskoho monitorynhu peretynu kordonu z tochky zoru pidpriumtsiv ta hromadian "Nash kordon" No. 4, lypen 2023 roku [Presentation of the results of public monitoring of the border crossing from the point of view of entrepreneurs and citizens "Our Border" No. 4, July 2023]. Available at: <http://tfdialogue.ier.com.ua/archives/6300> (in Ukrainian)
15. Kontaktni dani harantiv NCTS [Contact details of guarantors]. Available at: <https://customs.gov.ua/rezhim-spilnogo-tranzytu-ncts> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 03.08.2023